- *SPOLL –*
- *MANDAT IN FACTUM –*
- *ART. 385 (4) KAP 12 -*

IL-PRIM' AWLA TAL-QORTI CIVILI

IMHALLEF

ONOR. RAYMOND C. PACE LL.D.

Seduta ta' nhar il-Hamis 28 ta' Frar 2002

Kawza Numru: 43
Citazzjoni Numru: 2647/99/RCP

Angelo Abela

vs

Joseph Zahra u Napuljun Carabott

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-attur jippossjedi b'titolu ta' qbiela ghalqa maghrufa bhala *Ta' Lamburdi* ossija *Lombardi* fil-limiti taz-Zejtun u peress illi m'ghandux access dirett ghat-triq, igawdi dritt ta' passagg minn fuq ghelieqi posseduti mill-konvenuti;

Illi l-attur ilu ghal dawn l-ahhar *circa* ghoxrin sena jezercita dan id-dritt ta' passagg sija *bit-truck* ossija *van* u sija *bil-bailer;*

Illi fit-2 ta' Novembru, 1999 iz-zewg konvenuti zammew l-attur b'mod vjolenti milli jezercita dan id-dritt ta' passagg, u kwantu ghall-konvenut Carabott intimalu li setgha jghaddi biss bir-rigel u kwantu ghall-konvenut Zahra, dan harat l-ghalqa kollha nkluz il-passagg b'mod li ghalhekk l-attur ma jistax bl-ebda mod jghaddi minn fuq l-ghelieqi minnu posseduti;

Illi dan l-agir tal-konvenuti jikkostitwixxi spoll vjolenti u klandestin fil-konfront tal-attur;

Illi minkejja gew interpellati sabiex jergghu jirripristinawlu d-dritt ta' passagg li l-attur kien igawdi, l-konvenuti baqghu inadempjenti;

L-istess attur talab ghalhekk li l-konvenuti jghidu ghaliex m'ghandhiex din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara li l-istess konvenuti kkommettew spoll vjolenti u illegali fil-konfront tal-attur.

2. Tikkundannhom sabiex fi zmien qasir u perentorju jergghu jirreintegraw lill-attur fid-dritt li kien jippossjedi u cioe' li jghaddi *bit-truck* ossija *van* u *il-bailer* minn fuq l-ghelieqi f'idejn il-konvenuti.

3. Fin-nuqqas, tordna l-hrug ta' mandat *in factum* kontra l-konvenuti jew min minnhom ma jirreintegrax lill-attur kif ordnat fit-talba precedenti.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali tal-4 ta' Novembru, 1999 kontra l-konvenuti li huma ngunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici u l-lista tax-xhieda a fol 3 u 4 tal-process;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut Napuljun Carabott tat-28 ta' Dicembru 1999 fejn eccepixxa:

1. Illi l-eccipjent odjern assolutament ma kkommetta ebda spoll vjolenti u/jew illegali fil-konfront tal-attur fid-data in kwistjoni jew f'xi okkazzjoni ohra.

2) Illi kull ma gara almenu da parti tal-konvenuti odjern fil-konfront tat-istess attur huwa semplicement li filwaqt li l-eccipjent odjern ikkonceda li l-attur ghandu dritt ta' passagg minn fuq ir-raba' tal-esponent hemm kontestazzjoni dwar il-portata u modalita' tal-istess dritt ta' moghdija. Kemm l-esponent kif ukoll l-attur kellhom

diskussjonijiet civili f'dan ir-rigward u ghalkemm ma intlehaq ebda ftehim ahhari bejniethom ma kien hemm ebda spoll vjolenti jew klandestin da parti tal-esponent.

3) Salvi eccezzjonijiet ulterjuri jekk u meta jkun il-kaz.

4) Ghaldaqstant it-talbiet tal-attur fil-konfront tal-konvenut odjern ghandhom jigu respinti fl-intier taghhom u bl-ispejjez kontrih.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut u l-lista tax-xhieda a fol 9 u 10 tal-process.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut Joseph Zahra fejn eccepixxa:

1. Illi t-talbiet tal-attur ghandhom jigu michuda ghax infondati fil-fatt u fid-dritt peress li mhux minnu li l-konvenut qed icahhad lill-attur milli jezercita xi dritt ta' passagg mill-ghalqa mikrija mill-esponenti, ghal go dik mikrija mill-attur.

2. Illi bla pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni, l-azzjoni tal-attur hija intempestiva stante li, jekk qed jippretendi dritt ta' passagg aktar jew akbar milli ghandu, dana ghadu ma giex il-waqt biex jezercitah u allura lanqas ma seta' gie spoljat minnu, mill-esponenti.

3. Illi l-attur ma ghandux d-dritt ta' passagg li ppretenda verbalment minn ghand il-konvenut, ossija dak li jghaddi

minn fejn irid u joghogbu, meta jkun irid, u li jghaddi b'liema ingenji jrid a dannu tal-esponenti w l-prodott tieghu.

4. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri skond il-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut u l-lista tax-xhieda a fol 13 u 14 tal-process.

Rat il-verbali tal-25 ta' Jannar 2000 fejn inghata digriet tal-affidavits u tal-5 ta' April 2000.

Rat in-nota tal-attur tat-13 t'April 2000 fejnipprezenta l-affidavit tieghu stess (fol 19 sa 31 tal-process).

Rat il-verbal tal-14 ta' Gunju 2000 fejn xehed PS 1386 Anthony Agius u fuq talba tad-difensuri tal-partijiet il-Qorti tordna li x-xhieda tas-Surgent Anthony Agius li nstemghet f'din il-kawza tghodd ukoll u tigi meqjusa bhala li inghatat fil-kawza Cit Nru 2646/99/RCP. Dr Libreri ddikjara li m'ghandux provi aktar.

Rat in-nota tal-konvenut Joseph Zahra tat-23 ta' Ottubru 2000 fejn prezenta l-affidavit tieghu stess (fol 51 u 53 tal-process).

Rat il-verbali tas-26 ta' Ottubru 2000 fejn Dr Thomas Abela rrinunzja ghall-patrocinju tal-konvenut Joseph Zahra u l-konvenut iddikjara li ser jinkariga lil Dr Mark Busuttil, tal-10 ta' Jannar 2001 fejn xehed il-konvenut Joseph Zahra u Dr

Libreri talab li jsir access mill-Qorti. Il-Qorti ffissat access fis-6 ta' Marzu 2001 fit-3.00 pm u nnomminat lill-Perit Frederick Doublet biex jassistiha fl-istess access a spejjez provizorjament ta' l-attur u l-kawza giet differita ghall-kontro-ezami ta' Degabriele ghat-13 ta' Marzu 2001.

Rat il-verbal tat-13 ta' Marzu 2001.

Rat il-verbal tal-access mizmum mill-Qorti fil-15 ta' Mejju 2001.

Rat il-verbal tat-30 ta' Mejju 2001 fejn il-Perit Tekniku Frederick Doublet halef ir-rapport.

Rat ir-rapport tal-Perit Tekniku Frederick Doublet a fol 64 sa 73 tal-process.

Rat il-verbal tas-26 ta' Gunju 2001, tat-28 ta' Novembru 2001 fejn Dr Libreri ghall-attur irrileva li r-ritratti fir-rapport peritali innumerati minn 5 sa 11 iridu jigu jirreferu ghall-mertu tal-kawza "Abela vs Degabriele" u r-ritratti esebiti fir-rapport peritali ta' dik il-kawza jirreferu ghall-meritu ta' din il-kawza. Xehdu bil-gurament Joseph Zahra, Angelo Abela, Matthew Degabriele u Napuljun Carabott. Dr Busuttil ghall-konvenuti ddikjara li m'ghandux provi izjed. Id-difensuri qablu li x-xhieda moghtija f'din il-kawza tghodd ukoll ghall-kawza Nru 21 fuq il-lista tallum. Id-difensuri talbu li jaghmlu n-nota ta' osservazzjonijiet. Il-Qorti laqghet it-talba u ppreffiggiet terminu ta' erbghin jum ghall-

prezentata tal-istess u l-kawza giet differita ghat-28 ta' Frar 2002.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

A. PRINCIPJI LEGALI

Illi l-principji bazilari tal-azzjoni ta' spoll gew ikkonfermati diversi drabi fis-sentenzi nostrali, ibbazati fuq **l-Artikolu 534 tal-kap 16** u l-**Artikolu 791 tal-Kap 12** tal-Ligijiet ta' Malta, u huma bbazati fuq it-tlett rekwisiti tal-*actio spolii* u cioe`:

(i) *possedesse*
(ii) *spoliatum fuisse*
(iii) *infra bimestre deduxisse*

Illi tali principji u rekwiziti gew ezawrientement ikkonsidrati fis-sentenzi ta' din il-Qorti fl-ismijiet "**Natalino u Marie Josette konjugi Agius vs Antonia Said**" (Citazzjoni Numru 2426/97/RCP) deciza fit-13 ta' Jannar 1999 u "**Joseph Mary Debono et vs Dr. Tanya Sciberras Camilleri noe**" (Citazzjoni Numru 1704/98/RCP) deciza fid-29 ta' April 1999, u s-sentenzi hemm citati, u din il-Qorti

taghmel referenza ghall-istess u l-gurisprudenza hemm citata fejn gew eccentwati l-premessi principji:-

(a) L-attur irid jipprova li fil-mument ta' l-ispoll, huwa kien fil-pussess tal-oggett spoljat, izda tali pussess ma hemmx bzonn li jkun pussess b'titolu ta' proprjeta` jew servitu`, izda anke **purament materjali jew di fatto**, izda mhux ta' mera tolleranza (**Joseph Vassallo Gatt nomine vs Joseph Camilleri proprio et nomine** – App. 26 ta' Jannar 1996).

(b) "L-istess pussess ma ghandux ikun ekwivoku u jrid ikun manifest" (**Gio Maria Tonna vs Gius Maria Tonna** – P.A.H.H. 21 ta' Frar 1983), pero` "pussess qasir hafna u sahansitra mumentarju huwa bizzejjed biex jawtorizza l-azzjoni ta' spoll" (Vol. XXXVII. p. 11, pg. 642); b' dan li l-pussess ma kellux ikun ekwivoku u kellu jkun manifest (**Camilleri vs Giglio** – Vol X – p. 55, 56).

In effetti fis-sentenza "**Marthese Borg vs Gorg Borg**" (P.A. – 25.2.1993) inghad li:

"*L-univocita` ta' tali pussess jew detenzjoni in fatti jehtieg li tirrizulta cara mill-fatti u tkun tali li tosta ghall-intenzjoni spolljattiva tal-pussess stess.*"

Dawn il-principji gew ribaditi fis-sentenza tal-Appell fl-ismijiet "**Emanuel sive Leli Sammut vs John Sammut**" (Citazzjoni Numru 585/93GV) tad-19 ta' April 1999 fejn l-istess Qorti tal-Appell sostniet li:-

“*L-attur allura kellu qabel xejn jipprova l-element tal-pussess. Kellu jipprova b’ mod konklussiv li kellu ‘un possesso di fatto’ u mhux pussess bazat fuq xi mera tolleranza li ma tkunx bizzejjed biex isservi ta’ fondament ghall-akkwist tal-pussess mehtieg bhala bazi ta’ din l-azzjoni.*” (**Ann Wismayer vs Rinaldo Wismayer Agius** – P.A. 5 ta’ Ottubru 1992).

(c) Illi a bazi tal-**Artikolu 791 (3) tal-Kap 12**, il-Ligi tipprovdi tassattivament li:-

“*Il-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni u l-fatt tal-ispoll.*”

Hekk il-kawza “**Joseph Cilia et vs Loreto Camilleri et**” (P.A. FGC – Citazzjoni Numru 1163/93/FGC) tat-12 ta’ Gunju 1998 gie riaffermat li:-

“*Il-Ligi taghna fl-azzjoni ta’ spoll ma tghatix lok ghall-ebda indagini ohra barra minn dik li tistabbbilixxi (a) il-fatt ta’ pussess/detenzjoni u (b) il-fatt ta’ spoll. Indagini limitatissima, rigoruza u skarna li ma tinsab f’ebda legislazzjoni ohra, u ghalhekk, bir-rispett kollu ghal decizjonijiet li ppermettew indagnijiet bazati fuq x’ jghidu u x’ ma jghidux guristi u awturi Francizi u Taljani, huma ghal kollox irrelevanti w inapplikabbli fil-kuntest tal-ordinament guridiku taghna*” (**Carlo sive Charles Cardona et vs Francesco Tabone** – Appell 9.3.1992). Tal-istess portata

hija s-sentenza "**Mariano Farrugia et nomine vs Peter Paul Cutajar**" (Citazzjoni Numru 1441/97/FGC tat-23 ta' Ottubru 1998) fejn il-Qorti accentwat li:-

"*Din l-azzjoni ta' spoll hija koncepita bhala azzjoni rapida u effikaci ghall-iskop li ma thalli lil hadd jiddisturba 'stat ta' fatt' arbitrarjament u hija intiza 'unikament biex igieghel lill-konvenut li jerga' iqieghed il-haga fl-istat li kienet qabel ma ddisturbaha u daqshekk biss*" kif jghid bl-aktar mod car l-**Artikolu 791 (1) tal-Kap 12** li sfortunatament jigi hafna drabi injorat.

(d) Illi l-vjolenza mehtiega fl-ispoll hija biss dik li l-att ta' spoll ikun arbitrarju u kontra il-volonta` tal-pussessur b' mod li jista' jghati lok ghall-azzjoni ta' danni kontra min ikun ghamel dak l-att (**Joseph Scerri vs Spiridione Falzon** – P.A. A.M. 24.1.1958; **Joseph Vella vs Salvu Micallef** – P.A. JSP 30.4.1991).

(e) Tali artikoli fuq citati huma ta' ordni pubbliku u ghalhekk ma humiex ammessi eccezzjonijiet hlief eccezzjonijiet delatorji (**Margherita Fenech vs Paolo Zammit** – P.A. 12.4.1958, Vol XLLI. Pg. 973; **Carmelo Sacco vs Paul Sacco** – Appell 23.1.1998).

(f) Illi ta' partikolari interess, fl-ambitu tal-kawza odjerna huwa dak stabbbilit fis-sentenza "**Alfred Pisani et vs Victor Farrugia**" (P.A. FGC – 21 ta' Jannar 1994).

"*Jinghad li la l-Ligi u lanqas il-gurisprudenza ma jaffermaw il-principju li biex wiehed jirnexxi b' din l-azzjoni ta' spoll huwa ghandu jkollu pussess esklussiv. Anzi l-Qrati nostrali dejjem ippremettew li ko-possessur jagixxi b'din l-azzjoni kontra ko-possessur iehor li jikkommetti spoll ghad-dannu tieghu u dan minhabba li l-azzjoni ta' spoll ghandha l-iskop li tipproteggi l-pussess u mhux il-pussess esklussiv.*"

(g) L-azzjoni ta' spoll trid issir *"fi zmien xahrejn mid-data tal-kummissjoni tal-att spoljattiv"*, b'dan li skond il-pronunzjament fis-sentenza "**Norman Vassallo vs Filomena Esposito**" (Appell – 18 ta' Gunju 1993) inghad li *meta tinghata l-eccezzjoni li l-azzjoni ta' spoll privileggjat ma saritx fiz-zmien preskritt mill-Ligi, il-prova ta' dan tinkombi fuq l-eccippjenti ghaliex skond l-Artikolu 562 tal-Kap 12, l-obbligu tal-prova tal-fatt imiss dejjem lil min jallegah.*"

Illi minbarra dan dawn il-principji gew dejjem ikkonfermati fis-sentenzi moghtija minn din il-Qorti kif presjeduta fl-ismijiet **"N.M.J.Agius vs A. Said"** (P.A. RCP 13 ta' Jannar 1999.Citaz. Numru 2426/97/RCP); **"Joseph Mary Debono vs Dr. Tanya Sciberras Camilleri nomine"** (P.A. 26 ta' April 1999 Citaz. Nru. 1704/98/RCP); **"Dr. Rene` Frendo Randon vs David Sciberras"** (P.A. 20 ta' Mejju 1999. Citaz. Nru. 2459/98/RCP); **"C. Fino & Sons Limited vs Market Consult Limited"** (P.A. 1 ta' Lulju 1999, Citaz. Nru. 1596/98/RCP); **"Maria Concetta Lando vs Eugenio Galea"** (P.A. 15 ta' Gunju 1999, Citaz. Numru

610/99/RCP); **"Christine Ward vs Neville Ward"** (P.A. 13 ta' Lulju 1999, Citaz. Numru 2082/98/RCP); **"Nazzareno Camilleri vs Joseph Buhagiar"** (P.A. 30 ta' Novembru 1999, Citaz. Numru 2328/98/RCP); **"Alan Mckay vs Jacqueline Mckay"** (P.A. 27 ta' Jannar 2000, Citaz. Numru 1660/98/RCP); **"Salvu Gauci vs Gaspare Psaila"** (P.A. 11 ta' April 2000, Citaz. Numru. 1887/97/RCP); **"Abela vs Abela"** (P.A. 13 ta' April 2000, Citaz. Numru 1949/99/RCP); **"John Saliba vs Joanne Refalo"** (P.A. 13 ta' April 2000, Citaz. Numru 467/98/RCP); **"Anthony Micallef vs Doris Micallef"** (P.A. 2 ta' Mejju 2000, Citaz. Numru 1167/99/RCP); **"Carmelo Fenech vs Joseph Vella"** (P.A. RCP. 3 ta' Ottubru 2000); **"Carmelo Mifsud vs Giuseppi Schembri"** (P.A. RCP 25 ta' Ottubru 2000); **"Clive Simpson vs Louis Muscat et"** (P.A. 13 ta' Frar 2001, Citaz. Numru 2451/98/RCP); **"Neville Xuereb vs Raymond Aquilina"** (P.A. RCP 14 ta' Marzu 2001); **"Marcus Xuereb vs Raymond Aquilina et nomine"** (P.A. 14 ta' Marzu 2001, Citaz. Numru 2142/99/RCP); **"NMR Properties Limited vs Raymond Aquilina et nomine"** (P.A. 14 ta' Marzu 2001, Citaz. Numru 2141/99/RCP); **"Giuseppi Spiteri vs Anthony Theuma"** (P.A. RCP 26 ta' April 2001); **"Mark Napier vs Andre` Bianchi"** (P.A. 26 ta' April 2001, Citaz. Numru 692/99/RCP); **"Michael Fenech vs Licari Estates Limited et"** (P.A. 26 ta' April 2001, Citaz. Numru 2139/99/RCP), "**Paul Carbonaro vs Norman Dimech**" (P.A. 12 ta' Lulju 2001 – Citaz. Numru 632/98/RCP) u "**Salvu Briffa et vs Girolamo Bugeja"** Citaz Numru 981/99/RCP.

B. <u>APPLIKAZZJONI TAL-LIGI GHAL KAZ *'DE QUO'*.</u>

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-attur Anglu Abela qed jallega li huwa kien jahdem eghlieqi msejjha "Ta' Lamburdi" li qabel kienu jinhaddmu minn Carmelo Spiteri b'effett mis-sena 1979, u sabiex jaccedi ghall-istess ghelieqi kien jaghddi, kif kien jaghmel qablu Carmelo Spiteri ghall-40 sena shah minn fuq passaggi fuq l-ghelieqi rispettivi mahduma mill-konvenuti Napuljun Carabott u Joseph Zahra, liema passagg, indikat fuq il-pjanta esebita bhala Dok. "A" a fol. 28 tal-process huwa indikat bl-ittri "X3" sa "X 4" tal-istess, u dan il-passagg kien jintuza sabiex l-istess attur, u qablu Karmenu Spiteri jidhol fl-eghlieqi tieghu, u dan wkoll bl-ingenji kollha li kien hemm bzonn. Illi xi tlett snin qabel Napuljun Carabott oggezzjona li l-attur jibqa' juza' l-istess passagg, u l-konvenut l-iehor issugerixxa li l-attur minflok jibda juza' passagg iehor indikat bhala "X1" sa "X4" fuq l-istess pjanta indikata, u fil-fatt hekk beda jsir sakemm inqala' l-incident in kwistjoni sakemm fit-2 ta' Novembru 1999 fejn il-konvenut Zahra kien harat mill-gdid dan il-passagg, u ghalhekk ma setghax jghaddi mill-istess passagg, u interpella lill-konvenuti sabiex ihallu l-attur jezercita' dan id-dritt ta' passagg izda l-konvenuti baqghu inadempjenti.

Illi dwar dan l-incident l-istess attur ghamel rapport esebit a fol. 28 tal-process li jinsab ikkonfermat mix-xhieda ta' **P.S. 1386 Anthony Agius** fix-xhieda tieghu tal-14 ta' Gunju

2000, u kkonferma li l-istess Zahra, l-konvenut kien harat il-passagg u l-konvenuti odjerni ostakolaw fizikament lill-attur milli juza' l-istess passagg. L-istess xhud insista li l-konvenuti kienu qalulhom li l-attur kien juza' il-passagg bwona grazzja taghhom biss u mhux bi dritt.

Illi min-naha tieghu l-konvenut **Matteo Degabriele** sostna u kkonferma fl-affidavit tieghu tal-10 ta' Ottubru 2000 li l-istess attur ghandu dritt ta' passagg minn dak indikat fuq il-pjanta Dok. "A" immarkat "X" sa "X1" izda mhux fuq il-parti indikata bhala "X1" sa' "X2", li huwa l-mertu tal-kawza odjerna, ghalkemm l-attur xorta beda juza' l-ahhar passagg imsemmi anke bil-van u fid-data in kwistjoni ghamel ghall-attur bil-gebel. Sostna wkoll li kien ghamel katina fil-bieb tal-istess passagg.

Illi **George Degabriele** fl-affidavit tieghu tal-10 ta' Ottubru 2000 kkonferma it-tezi tal-konvenut l-iehor u sostna li l-attur kien *"jippersisti kontinwament* (li jghaddi mill-istess passagg) *liema haga kienet qed turta sew lili, lill-missieri u ta' hdejna".* Kellmuh kemm il-darba biex jieqaf milli jaghmel dan u sar l-incident mertu tal-kawza odjerna.

Illi **Joseph Zahra** sostna li l-attur kien dejjem juza' l-passagg immarkat fuq l-istess pjanta immarkata bhala Dok. "A" bl-ittri "X3" sa "X4", izda wara l-istess attur beda jippretendi li minflok juza' l-passagg indikat bl-ittri "X1" sa "X4", izda skond l-istess xhud huwa dejjem waqqfu milli

jaghmel dan u fil-fatt beda jizragha l-istess passagg li kien qed jippretendi l-attur.

Illi **Napuljun Carabott** sostna li l-attur kellu dritt ta' passagg mill-moghdija antika u qatt ma kellu dritt jidhol minn fuq nofs ir-raba' tieghu, u sar jaf li l-istess attur kien qed juza' dan il-passagg il-gdid ghal cirka sentejn u kien oggezzjona mieghu ghal dan.

Illi qabel xejn din il-Qorti tordna li x-xhieda u d-dokumenti migjuba u esbiti fil-kawza fl-ismijiet **"Angelo Abela vs Mattew Degabriele et"** (Citaz. Numru 2646/99/RCP) ghandhom jghoddu bhala provi wkoll f'din il-kawza, u l-istess ghar-rapporti peritali redatti mill-Perit Tekniku Frederick Doublett, u in vista tal-verbal tat-28 ta' Novembru 2001 fil-kawza l-ohra fuq citata tordna li r-ritratti numru 5 sa 11 mehuda mill-istess Perit Tekniku waqt l-access u esebiti f'dan il-process u jigu inseriti minflok fl-atti tal-kawza l-ohra.

Illi fl-opinjoni ta' din il-Qorti mill-provi prodotti jirrizulta li cirka hames snin ilu sar qbil bejn il-partijiet fil-kawza sabiex l-attur jibda juza' l-passagg mertu tal-kawza odjerna indikat bl-ittri "X1" sa "X4" fuq il-pjanta esebita bhala Dok. "A" a fol. 21 tal-process, u indikat bl-ahmar bin-numri "8" sa "4" mill-pjanta redatta mill-Perit Tekniku a fol. 67 tal-process, u l-attur hekk beda jaghmel, sakemm inqala' l-incident tat-2 ta' Novembru 1999, meta l-konvenut Zahra harat l-istess passagg u il-konvenut l-iehor insista mal-attur li huwa ma kellu ebda dritt jghaddi minn fuq ir-raba' tieghu minn dak il-

passagg u bl-ingenji fuq indikati u ghalhekk bl-agir tal-konvenut Zahra l-attur gie impedut milli jkompli jaghmel uzu mill-istess passagg b'mod fiziku u attwali ghaliex kien jidhol fil-mizrugh.

Illi dan il-passagg fil-fatt beda jintuza' mill-attur minflok dak li kien jigi uzat qabel minnu indikat bl-ittri "X3" u "X4" fuq il-pjanta Dok. "A", u mill-provi prodotti din il-Qorti hija konvinta li s-sitwazzjoni attwali li tat lok ghal din il-kawza, fejn l-attur beda juza' l-ahhar passagg mertu tal-kawza odjerna, sar mhux biss bi ftehim mal-istess konvenuti, izda addirittura fuq suggeriment taghhom, tant li l-istess konvenuti ammettew li huma kienu hallew lill-attur juza' dan l-istess passagg hekk imsejjah gdid, sakemm huma hassew li dan huwa inkonvenjenti ghalihom u ghalhekk l-konvenut Joseph Zahra kkometta l-ispoll mertu tal-kawza odjerna, billi harat l-istess passagg, kif il-Qorti setghet hija stess tikkonstata fid-data meta inzamm l-access minnha bl-ghajnuna tal-Perit Tekniku, li indika l-istess passagg fuq il-pjanta minnu redatta.

Illi fil-fatt mid-dikjarazzjoni tal-istess konvenuti jirrizulta ammess li l-attur kien qed juza' l-istess passagg il-gdid u dan ghal diversi drabi, u l-unika haga li l-istess konvenuti qed jikkontendu huwa li l-attur ma ghandux dritt li juza' dan il-passagg ghall-estensjoni li jrid huwa u cjoe' sabiex jidhol bl-ingenji tieghu; pero' din ma hijiex eccezzjoni li tista' titqajjem f'kawza ta' spoll, stante li kif fuq inghad dak li din il-Qorti trid tezamina huwa biss il-fatt ta' pussess huwa ta'

liema xorta jkun tal-attur, il-fatt li sar l-ispoll, u li din l-azzjoni saret entro it-terminu preskritt mill-ligi.

Illi fl-opinjoni ta' din il-Qorti jirrizulta li l-attur, bil-kunsens tal-konvenuti, anzi fuq suggeriment taghhom, beda juza' l-istess passagg ghal diversi snin, u ghalhekk l-element ta' pussess gie ppruvat, tant li l-konvenuti fil-kawza l-ohra Mattew u George Degabriele sostnew li l-istess attur kien persistenti fl-uzu tal-istess passagg, mentri l-konvenut Joseph Zahra sostna li huwa jaf li l-attur kien qed juza' l-istess passagg anke bl-ingenji tieghu, pero' wara kkontesta li l-istess attur ma kellux dritt sabiex jghaddi bl-istess ingenji fuq l-art tieghu u kien ghalhekk li huwa harat l-istess passagg, u dan fil-fatt huwa l-element ta' l-ispoll f'din il-kawza li gie wkoll pruvat stante li l-konvenut fizikament u billi hadem l-istess passagg impedixxa lill-istess attur milli juza' l-passagg in kwistjoni bil-van u bil-*bailer,* u ghalhekk l-azzjoni attrici ta' spoll giet ippruvata w it-talbiet attrici rigward l-istess qed jigu milqugha fil-konfront tal-konvenut Joseph Zahra.

Illi jekk tali pussess jammontax ghal dritt ma huwiex il-mertu ta' din il-kawza, u ghalhekk din il-Qorti ma hijiex u ma tistax tikkummenta fuq l-istess, u ghalhekk id-difiza tal-konvenuti fuq in-nuqqas ta' ezistenza ta' dritt ta' passagg fil-konfront tal-attur ma hijiex proprjament difiza ghall-azzjoni attrici, liema allegazzjoni tal-konvenuti ghandha tigi deciza fuq il-mertu f'kawza *ad hoc,* pero' tali allegazzjoni u vantazzjoni tal-konvenuti ma kellhiex twassal sabiex l-

istess konvenut Joseph Zahra jiehu l-ligi b'idejh, kif fil-fatt ghamel, u ghalhekk giet esperita din l-azzjoni sabiex izomm l-*istatus quo*, u jigi protett il-pussess biss *ut sic* b'rispett lejn ir-*Rule of Law.*

Illi pero' fl-opinjoni tal-Qorti, is-sitwazzjoni hija differenti ghal dak li jirrigwarda l-konvenut Napuljun Carabott, stante li mill-provi attrici ma jirrizultax li l-istess konvenut ghamel xi haga sabiex jostakola l-istess passagg tal-attur, ghalkemm huwa qed jikkontesta l-modalita' tal-istess passagg, kif jidher car mill-eccezzjonijiet tieghu, u ghalhekk fil-konfront tal-istess konvenut Napljun Carabott ma giex ippruvat li l-istess konvenut ikkommetta xi spoll ghad-dannu tal-attur, u ghalhekk it-talbiet attrici fil-konfront tal-konvenut Napuljun Carabott ghandhom jigu respinti.

Illi dwar it-tielet (3) talba tal-attur sabiex jinhareg *mandat in factum* kontra l-konvenuti, din il-Qorti thoss li din it-talba hija intempestiva, stante li ma giex ippruvat li l-attur ma ghandux *"mezz iehor ta' esekuzzjoni" ai termini* tal-**artikolu 385 (4) tal-Kap 12,** u ghalhekk fl-isfond ta' dan kollu din il-Qorti thoss li t-talba attrici relattiva ghall-istess hija fil-fatt f'dan l-istadju intempestiva.

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fl-ewwel lok tilqa' l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut Napuljun Carabott, u tichad it-talbiet kollha attrici

fil-konfront tal-istess konvenut, stante li l-allegat spoll ma giex ippruvat fil-konfront tal-istess konvenut Napuljun Carabott, u ghalhekk tillibera lill-istess konvenut mill-osservanza tal-gudizzju, fit-tieni lok tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut Joseph Zahra, u filwaqt li tichad it-tielet talba attrici stante li hija intempestiva u infondata fil-fatt u fid-dritt anke fil-konfront tal-istess konvenut Joseph Zahra, **tilqa' l-ewwel u t-tieni talbiet attrici biss fil-konfront tal-konvenut Joseph Zahra** b'dan illi:-

1. Tiddikjara li l-istess konvenut Joseph Zahra kkommetta spoll vjolenti w illegali fil-konfront tal-attur.

2. Tikkundanna lill-istess konvenut Joseph Zahra sabiex fi zmien qasir u perentorju ta' erbghin (40) gurnata millum jergghu jirreintegraw lill-attur fid-dritt li kien jippossjedi u cioe' li jghaddi *bit-truck* ossija *van* u *il-bailer* minn fuq l-ghelieqi f'idejn l-istess konvenut Joseph Zahra u dan fir-rigward tal-passagg indikat bl-ittri "X1" u "X4" fuq il-pjanta esebita bhala Dok. "A" a fol. 28 tal-process u indikat ukoll bl-numri "8" u "4" u mmarkat bl-ahmar fuq il-pjanta esebita bhala Dok. "FD1" redatta mill-Perit Tekniku Frederick Doublet u esebita a fol. 67 tal-process, b'dan li jitnehha mill-konvenut kull ostakolu fiziku u materjali mill-istess passagg b'mod li jkunu jistghu jghaddu l-ingenji fuq indikati, inkluz li l-istess passagg indikat ma jibqax jigi mahdum mill-istess konvenut Joseph Zahra, u dan taht id-direzzjoni u supervizzjoni tal-istess Perit Fraderick Doublet li qed jigi nominat ghal tali skop sabiex jaghmel supervizzjoni tal-

istess, u fin-nuqqas li dan issir fit-terminu fuq indikat din il-Qorti tawtorizza lill-attur sabiex huwa jaghmel ix-xoghlijiet necessarji sabiex jigu mnehhija l-istess ostakoli ghall-uzu minnu tal-istess passagg, dejjem taht id-direzzjoni tal-istess Perit Tekniku Frederick Doublet u kollox a spejjez tal-istess konvenut Joseph Zahra.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali tal-4 ta' Novembru, 1999 u tal-istess Perit Tekniku a karigu tal-konvenut Joseph Zahra, b'dan pero' li l-attur ghandu jsofri l-ispejjez inkorsi f'din il-kawza mill-konvenut Napuljun Carabott.

Moqrija.

Onor. Imhallef Raymond C. Pace LL.D.
28 ta' Frar 2002

Josette Demicoli.
Deputat Registratur.
28 ta' Frar 2002